

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2023
9. volební období

Z Á P I S

ze 17. schůze
zahraničního výboru
konané 2. února 2023

Přítomni: poslankyně E. Decroix, J. Levko, J. Pokorná Jermanová, B. Urbanová, poslanci J. Bašta, P. Beitl, R. Bělor, T. Kohoutek, O. Lochman, H. Okamura, M. Ratiborský, M. Ženíšek

Omluveni: poslanci M. Benda, O. Benešík, J. Bžoch, J. Horák, J. Kobza, J. Kubík, K. Rais, J. Strýček

NÁVRH POŘADU SCHŮZE:

9.00 hodin

1. Informace o předsednictví Stálého představitele ČR v Radě OSN pro lidská práva
Informace o připravovaných pozicích České republiky při nadcházejícím hlasování
o protiizraelských rezolucích na jednání Rady OSN pro lidská práva
uvede: **Jan Lipavský**, ministr zahraničních věcí
Ing. Václav Bálek, velvyslanec a stálý představitel Stálé mise České republiky při Úřadovně OSN a ostatních mezinárodních organizacích v Ženevě */vzdálené připojení/*
zpravodaj: posl. Marek Ženíšek

2. Vládní návrh, kterým se předkládá Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Smlouva mezi Českou republikou a Republikou Kosovo o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu, která byla podepsána v Prištině dne 26. listopadu 2013 */sněmovní tisk 65/*
uvede: **Ing. Karel Tyll**, vrchní ředitel sekce Veřejné rozpočty Ministerstva financí
zpravodaj: posl. Barbora Urbanová

/UZAVŘENÉ JEDNÁNÍ/

cca 10:30 hodin

3. Představení nových mimořádných a zplnomocněných velvyslanců České republiky
Ing. David Červenka, vedoucí ZÚ Oslo */vzdálené připojení/*
4. Návrh termínu a pořadu příští schůze
5. Sdělení předsedy
6. Různé

Př. M. Ženíšek – zahájil schůzi v 9.00 hodin. Navrhl, aby ověřovatelem schůze byl posl. R. Bělor, s čímž poslanci souhlasili. Upozornil, že zpravodajem k 1. bodu bude místo posl. O. Benešika posl. M. Ženíšek.

Poslanci poté schválili program schůze, včetně změny zpravodaje a uzavření 3. bodu /hlasování 8-0-0 je zachyceno v příloze /.

1. Informace o předsednictví Stálého představitele ČR v Radě OSN pro lidská práva Informace o připravovaných pozicích České republiky při nadcházejícím hlasování o protiizraelských rezolucích na jednání Rady OSN pro lidská práva

Poslanci předem obdrželi podkladové materiály z MZV a návrh usnesení.

Ministr zahraničních věcí Jan Lipavský – české diplomacii se podařilo zařídit zvolení stálého představitele Stálé mise ČR při OSN v Ženevě pana velvyslance Václava Báľka za předsedu Rady OSN pro lidská práva na rok 2023. Pan velvyslanec se ujal funkce 1. ledna 2023. Funkční období trvá celý kalendářní rok.

Rada OSN pro lidská práva je v tuto chvíli nejdůležitější lidskoprávní orgán v systému OSN. Jejím úkolem je posilování a podpora lidských práv a základních svobod ve světě. Vznikla v roce 2006. Od té doby byla ČR jednou v místopředsednické roli a v tomto roce poprvé ČR Radě OSN předsedá. V současné geopolitické situaci je řada orgánů OSN nefunkčních, zejména Rada bezpečnosti OSN kvůli ruskému vetu. Význam Rady OSN pro lidská práva proto výrazně roste. Podpora a ochrana lidských práv je jednou z priorit české zahraniční politiky. Má tradici hluboko v historii, ať už v osobě prvního českého prezidenta Václava Havla, ale také v osobě prvního československého prezidenta T. G. Masaryka. Filozofické přesahy sahají až k práci J. A. Komenského. Lidská práva jsou oblastí, o které ČR dokáže důvěryhodně hovořit a je jí nasloucháno. Zvolení vv Báľka za předsedu Rady OSN chápe MZV jako potvrzení dobrého renomé ČR v oblasti podpory a ochrany lidských práv ve světě i vyústění českého angažování a práce v Radě OSN pro lidská práva. ČR byla členem pravidelně, usilovala o členství loni po vyloučení Ruska. Na MZV je kvalitní tým, který se agendě věnuje. Pozice předsedy Rady je vázána na pana velvyslance Báľka, který nevystupuje za ČR, ale za Radu OSN. Česká národní pozice při hlasováních a vystupováních v Radě je hájena jiným diplomatem. ČR nepředsedá Radě OSN pro lidská práva, ale pouze prosadila svého diplomata. Neformální role české zahraniční politiky je tím posílena.

České priority v Radě pro lidská práva zůstávají stejné. ČR bude podporovat práci vysokého komisaře OSN pro lidská práva, podporovat fungování zvláštních procedur vytvořených Radou a ozývat se v případech závažného porušování lidských práv kdekoliv ve světě.

Velvyslanec a stálý představitel Stálé mise České republiky při Úřadovně OSN a ostatních mezinárodních organizacích v Ženevě Ing. Václav Báľek, /vzdálené připojení/ – je to čest a ocenění předsedat Radě pro lidská práva. Je to ocenění i pro ČR a její lidskoprávní politiku. Ke zvolení došlo 9. prosince 2022. Zvolení proběhlo v Radě OSN konsenzuálně. Kandidatura byla věrohodná, opírala se o práci, která měla jasný lidskoprávní systém. V úvodním projevu byly zdůrazněny kořeny demokracie a lidskoprávního nastavení ČR. Už ČSR měla za období prvního prezidenta Masaryka lidskoprávní agendu nastavenou vysoko.

Úkol velvyslance je náročný, není to o prosazování národních programových priorit z role předsednictví. Rada pro lidská práva je v hierarchii OSN třetím nejdůležitějším orgánem po Radě bezpečnosti a Valném shromáždění. Rada bezpečnosti v tuto chvíli ne zcela dobře funguje s ohledem na výzvy, kterým čelíme v zahraničně-politickém poli. Valné shromáždění znamená 192 zemí a 192 názorů. Rada OSN pro lidská práva je proto možná jediným funkčním orgánem v systému OSN, který řeší nejenom lidskoprávní agendu. Na půdorysu lidskoprávní agendy vyvstává debata na témata jako Írán, Ukrajina, situace v Sin-tiangu atd. Debaty neprobíhají v izolované bublině. Je potřeba aby Rada OSN i v budoucnu zůstala funkční a byla nadále schopna přijímat rezoluce, ustavovat různé mechanismy, aby dokázala ovlivňovat světové geopolitické dění, potažmo lidskoprávní agendu.

Priority pro tento rok: 1. Prevence – k jakémukoliv konfliktu, ke kterému došlo ve světě,

předcházelo porušování lidských práv, demokracie, základního fungování společnosti. Rada by měla být schopna reagovat rychle a zabránit dalšímu zhoršování situace. 2. Participace – otevřít Radu nejen dalším aktérům, jako jsou nevládní organizace a občanská společnost, ale i občanům, kteří by měli vědět, co Rada dělá. 3. Zefektivnění jednání Rady – Rada se potýká s problémem přetížení agendy. Rada zasedá téměř neustále, funguje kontinuálně, ale ne vždy jsou priority nastaveny správně. Bude nezbytná debata mezi členskými státy Rady o tom, zda proces, kdy neustále přibývá rezolucí a agend versus čas, který má Rada k dispozici, může vést k dobrému konci. Další stránkou zefektivnění bude větší využití nových technologií.

Zpravodaj M. Ženíšek – ztotožňuje se s informacemi, které zazněly ze strany MZV. Oceňuje, že se ZAV zabývá otázkami, které se týkají nejdůležitějšího lidskoprávního orgánu v rámci systému OSN.

Obecná rozprava

Posl. O. Lochman – jak jednoduše vysvětlit běžnému občanovi, proč je důležité, že český diplomat předsedá tomuto tělesu?

Vel. V. Bálek – je to orgán, který je schopný i za dané situace mít výsledky a okamžitě reagovat. Když začala válka na Ukrajině, byla Rada schopna okamžitě zareagovat zřízením vyšetřovací komise k vyšetření zločinů v Buči. Pružně reaguje i na dění v Íránu a různých částech světa, kde jsou porušována lidská práva. Předsednictví umožňuje českému diplomatovi být v kontaktu i s diplomaty zemí, které jsou daleko větší a mají větší vliv na světové dění než ČR.

Posl. E. Decroix – Rada OSN pro lidská práva zůstala jediným funkčním orgánem OSN. Jsou činěny aktivity, které by ze strany Rady mohly napomoci ke vzniku mezinárodního speciálního tribunálu?

Vel. V. Bálek – není na Radě, aby zřídila tribunál, ale pokud budou nashromážděny důkazy, může vnést novou dynamiku do diskuse, co se na Ukrajině děje a kdo porušuje mezinárodní právo.

Min. J. Lipavský – česká diplomacie intenzivně pracuje na vzniku tribunálu. Minulý týden proběhlo jednání jádrové skupiny zemí, které hledají právní řešení, jak takový tribunál ustavit. Iniciativa umístit tribunál do Prahy vychází z Ukrajiny. Mechanismus není jasný, je několik variant. Klíčovou roli bude hrát v nějaké fázi hlasování na Valném shromáždění OSN.

Posl. E. Decroix – minulý týden na Parlamentním shromáždění v Radě Evropy pozitivně rezonovalo jednání jádrové skupiny v Praze.

Posl. H. Okamura – jak v Radě OSN funguje spolupráce s Čínou a s jejími spřízněnými režimy? Jaké místo má v Radě OSN problém lidí pronásledovaných pro náboženskou víru?

Vel. V. Bálek – výhodou Rady je to, že v rámci jejího členství nemá žádný člen privilegované postavení. Čína chce mít privilegované postavení, ale v Radě pro lidská práva je to nemožné. Rada se snaží přijímat rezoluce konsenzem, ale ne vždy je to možné. Ze 47 zemí, pokud se většina rozhodne hlasovat proti jiné zemi, tak rezoluce má stejnou platnost jako kdyby byla přijata konsenzem. Pět regionálních skupin nominuje členy, kteří jsou pak voleni hlasováním ve Valném shromáždění OSN.

Téma náboženských svobod je velmi důležité, je chápáno jako součást širšího kontextu. Například na čínský Sin-t'iang se dá nahlížet z hlediska náboženských svobod. Jedná se o muslimskou minoritu, což byl silný argument vůči zemím Organizace islámské spolupráce: Čína jako obchodní partner vs. jejich náboženští soupeři v Číně.

Není zájmem žádné země antagonizovat zbytek Rady proti sobě, protože pak tato země není schopna nic prosadit ani nic zablokovat.

Př. M. Ženíšek – loučí se s vv Bálkem a žádá zástupce MZV, aby vystoupili k podbodu Informace o připravovaných pozicích České republiky při nadcházejícím hlasování o protizraelských rezolucích na jednání Rady OSN pro lidská práva.

Min. J. Lipavský – existují doporučené postupy, které se snaží pracovat s evropským konsenzem. Podstatné je, aby pozice byla koordinována v rámci vnitřní debaty mezi státy EU. Palestinské rezoluce bývají na půdě Rady pro lidská práva každoročně projednávány během jarního zasedání v březnu. V posledních letech se jednalo o čtyři rezoluce. Tři z nich mají totožné texty s těmi, které jsou předkládány na Valném shromáždění v New Yorku. Pro tento rok ještě nebyly předloženy konkrétní texty palestinskou stranou. Proto není možné v tuto chvíli sdělit, jak bude ČR hlasovat. Určitě se bude držet doporučených postupů (guidelines).

Obecná rozprava

Posl. H. Okamura – nyní bude tedy pozici ČR hájit jiný zástupce, ne velvyslanec Bálek?

Min. J. Lipavský – vv Bálek se stal předsedou Rady OSN pro lidská práva, ale v Radě nezastupuje českou pozici. V sále má ČR svou zástupkyni, kterou je paní Jitka Brodská, která potom hlasuje podle instrukcí z MZV ČR.

Př. M. Ženíšek – ZAV by uvítal návrhy rezolucí a pozice k nim, až budou dostupné. I změna pozice by měla být zde projednána.

Podrobná rozprava – předseda M. Ženíšek navrhl usnesení, které poslanci vzápětí přijali /usn. č. 77, hlasování 11-0-0 je zachyceno v příloze /.

Po úvodním vystoupení ministra zahraničních věcí Jana Lipavského, velvyslance a stálého představitele Stálé mise České republiky při Úřadovně OSN a ostatních mezinárodních organizacích v Ženevě a předsedy Rady OSN pro lidská práva pro rok 2023 Ing. Václava Báalka, zpravodajské zprávě posl. Marka Ženíška a po rozpravě

zahraniční výbor

b e r e n a v ě d o m í informace zástupců Ministerstva zahraničních věcí.

2. Vládní návrh, kterým se předkládá Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky k vysovení souhlasu s ratifikací Smlouva mezi Českou republikou a Republikou Kosovo

o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu, která byla podepsána v Prištině dne 26. listopadu 2013 /sněmovní tisk 65/

Př. M. Ženíšek – poslanci obdrželi stanovisko legislativního odboru a návrh usnesení. Předkladatelem je Ministerstvo financí.

Vrchní ředitel sekce Veřejné rozpočty Ministerstva financí Ing. Karel Tyll – materiál je v Poslanecké sněmovně již potřetí. V roce 2014 a 2018 nebyl schválen, skončil pouze v 1. čtení. Senát Parlamentu dohodu schválil v obou zmiňovaných rocích. Kosovo má uzavřeny tyto mezinárodní dohody s Albánií, Rakouskem, Chorvatskem, Finskem, Francií, Německem, Maďarskem, Švýcarskem, Velkou Británií. Nejnovější smlouvy pak s Litvou, Lotyšskem, Nizozemím, a od 1.1.2023 s Irskem. Smlouva má ekonomický rozměr a jedná se o komplexní daňovou smlouvu sjednanou na základě vzorových modelů OECD a OSN. Smlouva upravuje zdaňování a vyloučení mezinárodního dvojího zdanění všech možných druhů příjmů, základní formy spolupráce mezi příslušnými orgány obou smluvních stran, výměnu informací, zajišťuje daňovou nediskriminaci českých subjektů v Kosovu a zvyšuje právní jistotu pro naše podniky. Export do Kosova dosáhl v roce 2022 téměř 40 milionů euro.

Zpravodajka B. Urbanová – dvojí zdanění je nežádoucí jev, který chceme odstranit. Nejedná se o žádný symbol směřovaný vůči komukoliv, jedná se o odstranění nežádoucího jevu.

Obecná rozprava – bez diskuse.

Podrobná rozprava – zpravodajka B. Urbanová navrhla usnesení, které poslanci vzápětí přijali /usn. č. 78, hlasování 9-0-1 je zachyceno v příloze /.

Po odůvodnění vrchního ředitele sekce Veřejné rozpočty Ministerstva financí Ing. Karla Tylla, zpravodajské zprávě posl. Barbory Urbanové a po rozpravě

zahraniční výbor

I. doporučuje Poslanecké sněmovně přijmout následující usnesení:

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

dává souhlas k ratifikaci Smlouvy mezi Českou republikou a Republikou Kosovo o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu, která byla podepsána v Prištině dne 26. listopadu 2013;

II. pověřuje předsedu výboru, aby toto usnesení předložil předsedkyni Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky;

III. zmocňuje zpravodajku výboru, aby na schůzi Poslanecké sněmovny podala zprávu o výsledcích projednávání tohoto vládního návrhu na schůzi zahraničního výboru.

3. Představení nových mimořádných a zplnomocněných velvyslanců

Př. M. Ženíšek – poslanci obdrželi životopis velvyslance Ing. Davida Červenky, vedoucího ZÚ Oslo /vzdálené připojení/.

Bod byl na základě žádosti MZV uzavřen. Písemný, ani zvukový záznam nebyl pořizován.

4. Návrh termínu a pořadu příští schůze

Př. M. Ženíšek – další řádná schůze zahraničního výboru se uskuteční ve druhém březnovém výborovém týdnu, tedy ve čtvrtek 16. března 2023 od 9.00 hodin. V předchozím výborovém týdnu jsou dvě delegace výboru v zahraničí (delegace s ministrem zahraničních věcí v Indii a konference SZBP ve Stockholmu).

5. Sdělení předsedy

Př. M. Ženíšek – informoval členy výboru již na minulé schůzi, že dostal pozvání od

ministra Lipavského, aby ho delegace zahraničního výboru doprovodila při jeho oficiální cestě do Indie. Cesta se uskuteční ve dnech 26. února – 2. března. S vedením výboru bylo dohodnuto složení delegace.

Poslanci poté přijali usn. č. 79, /hlasování 11-0-0, je zachyceno v příloze /.

Zahraněční výbor

I. doporučuje organizačnímu výboru schválit vyslání delegace zahraničního výboru Poslanecké sněmovny ve složení:

posl. Marek Ženíšek	předseda ZAV	TOP09
posl. Barbora Urbanová	místopředsedkyně ZAV	STAN
posl. Eva Decroix	členka ZAV	ODS
posl. Jan Kubík	člen ZAV	ANO 2011
<u>náhradník:</u>		
posl. Jiří Horák	člen ZAV	KDU-ČSL
posl. Jaroslav Bašta	člen ZAV	SPD

jako součást delegace ministra zahraničních věcí ČR při jeho oficiální bilaterální cestě do Indie v termínu 27. 2. – 1. 3. 2023;

II. pověřuje předsedu zahraničního výboru posl. Marka Ženíška, aby usnesení zahraničního výboru předložil předsedkyni Poslanecké sněmovny k projednání v organizačním výboru.

6. Různé

Posl. E. Decroix – požádala členy ZAV o záštitu nad konferencí „Budoucnost vztahů s Čínou“. Konference by se měla konat 20. února 2023 v Konárně pod záštitou zahraničního výboru a výboru pro bezpečnost. Účastníky konference budou zahraniční hosté z Velké Británie a Austrálie, kteří se této problematice věnují, dále čeští odborníci z této oblasti. Účastnit se bude i předseda zahraničního výboru Senátu Pavel Fischer.

Posl. M. Ratiborský – budou se konference účastnit i zástupci Číny?

Posl. E. Decroix – s účastí zástupců Číny se na této konferenci nepočítalo z důvodu bezpečnosti.

Posl. J. Levko – 1. února bylo výročí převzetí moci vojenskou juntou v Barmě. Na půdě Poslanecké sněmovny funguje neformální parlamentní skupina přátel Barmy, které předsedá posl. Flek. Zmiňovaná skupina přátel společně s různými zástupci z Barmy sepsali společně návrh usnesení k tomuto výročí. Návrh usnesení se bude zítra projednávat v podvýboru pro lidská práva. Poslankyně navrhuje usnesení po schůzi podvýboru rozeslat členům zahraničního výboru a vzhledem k pozdějšímu termínu příští schůze usnesení odhlasovat per rollam.

Př. M. Ženíšek – souhlasí s navrhovaným postupem ohledně připravovaného usnesení k Barmě.

Poslanci poté přijali usn. č. 80, /hlasování 11-0-0, je zachyceno v příloze/.

k záštitě nad konferencí „Budoucnost vztahů s Čínou“

Zahraniční výbor

p ř e b í r á z á š t i t u nad konferencí „Budoucnost vztahů s Čínou“, která se uskuteční 20. února 2023 v prostorách Poslanecké sněmovny.

Schůze skončila v 11:15 hodin.

Zapsala: Mgr. Miriama Štrbová

Za správnost: PhDr. Veronika Cihelková

Ing. Roman B ě l o r v. r.
ověřovatel výboru

PhDr. Marek Ž e n í š e k, Ph.D. v. r.
předseda výboru